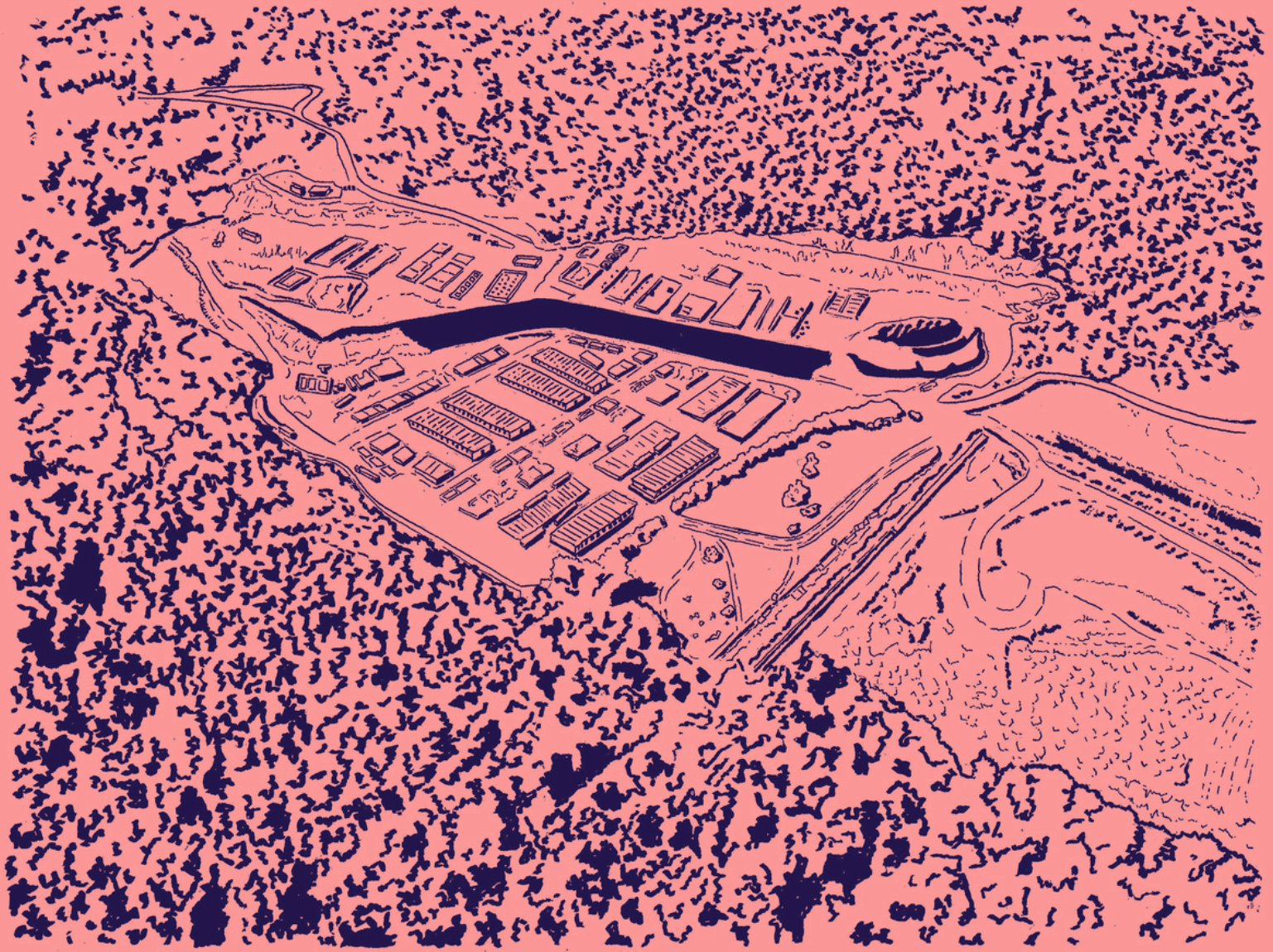

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΒΑΣΤΡΙΑ

CAMPS, ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ, ΦΑΣΙΣΜΟΣ

Ενάντια στη Βάστρια: Camps, Ρατσισμός, Φασισμός

«Λυπάμαι πολύ πρόσφυγες. Αυτό δεν είναι η Ευρώπη». Αυτές οι λέξεις γράφηκαν με σπρέι στους τοίχους του ΚΥΤ της Μόριας τις τελευταίες ημέρες λειτουργίας του. Το γεγονός ότι αυτό το μήνυμα γράφτηκε πιθανότατα από εκείνους που είχαν έρθει από το εξωτερικό για να «βοηθήσουν» δείχνει σε ποιο βαθμό παρερμηνεύτηκε. Δεν υπάρχει τίποτα πιο «ευρωπαϊκό» από τις ελεγχόμενες δομές «φιλοξενίας» προσφύγων.

Η ευρωπαϊκή συγκρότηση του κρατικού μηχανισμού χρηματοδοτήθηκε από την συνεχιζόμενη αποικιοκρατία. Τα μέσα με τα οποία αποκτήθηκαν τα πλούτη της, αρπαγμένα από τον υπόλοιπο κόσμο, έρχονταν σε αντίθεση με τις νέες αξίες των νεότερων κρατών. Ο ρατσισμός αναπτύχθηκε για να δικαιολογήσει την ασυμφωνία μεταξύ του λόγου και της πράξης. Ο αποικιοκρατούμενος κόσμος αισθάνθηκε έντονα την ασυμφωνία αυτή και η αντιαποικιακή εξέγερση ήταν ευρέως διαδεδομένη. Μια εξέλιξη των καταυλισμών, των εκτοπίσεων και των νησιών φυλακών που συνόδευαν την αποικιοκρατία, τα πρώτα επίσημα στρατόπεδα συγκέντρωσης εμφανίστηκαν για να καταστείλουν τις αντιαποικιακές εξεγέρσεις που απειλούσαν ολόκληρο το αποικιακό σχέδιο. Πρώτα στην Κούβα και στη συνέχεια στη Ναμίμπια, την Ερυθραία και την Κένυα, το στρατόπεδο συγκέντρωσης έγινε εργαλείο της αποικιακής διακυβέρνησης. Υποδεικνύει στους ανθρώπους ποιος ήταν επικεφαλής, υπενθυμίζοντάς τους ότι η ύπαρξή τους εξαρτιόταν από τη συμμόρφωσή τους, ενώ παράλληλα συνέβαλε στο συνολικό σχέδιο μέσω της εργασίας των έγκλειστων.

Οι διακηρύξεις, οι διαμοιρασμοί και οι συνθήκες δημιουργούσαν τη Γη της Επαγγελίας για μερικούς ενώ παράλληλα καταδίκάζαν ολόκληρους λαούς. Τα ταξίδια πολλών μεταναστών σήμερα ξεκίνησαν με τον Sykes, τον Picot και τον Balfour. Καθώς ο αποικιακός κόσμος κατέρρεε στις δεκαετίες του 1950 και του '60, ο απόηχος των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων έγινε αισθητός στις «μητρικές χώρες». Οι μαχητικοί αντιρατσιστικοί αγώνες των μεταναστευτικών κοινοτήτων που εγκαταστάθηκαν στην Ευρώπη απαίτησαν παραχωρήσεις από τα βορειοευρωπαϊκά κράτη: ως προς την αστυνόμευση, τη στέγαση, την εκπαίδευση, την απασχόληση και ούτω καθεξής. Τα κράτη αυτά υιοθέτησαν μια νερόβραστη πολυπολιτισμικότητα, η πολιτική της οποίας δεν πήγαινε παραπέρα από την υιοθέτηση ενός πνεύματος «ανεκτικότητας». Αυτό υιοθετήθηκε, αποτελώντας πλέον μια από τις «ευρωπαϊκές αξίες» που χρησιμοποιούνται για να διακρίνουν «εμάς» από τους νέους εχθρούς μας, μια γενιά μεταναστών από λιγότερο «διαφωτισμένους» πολιτισμούς.

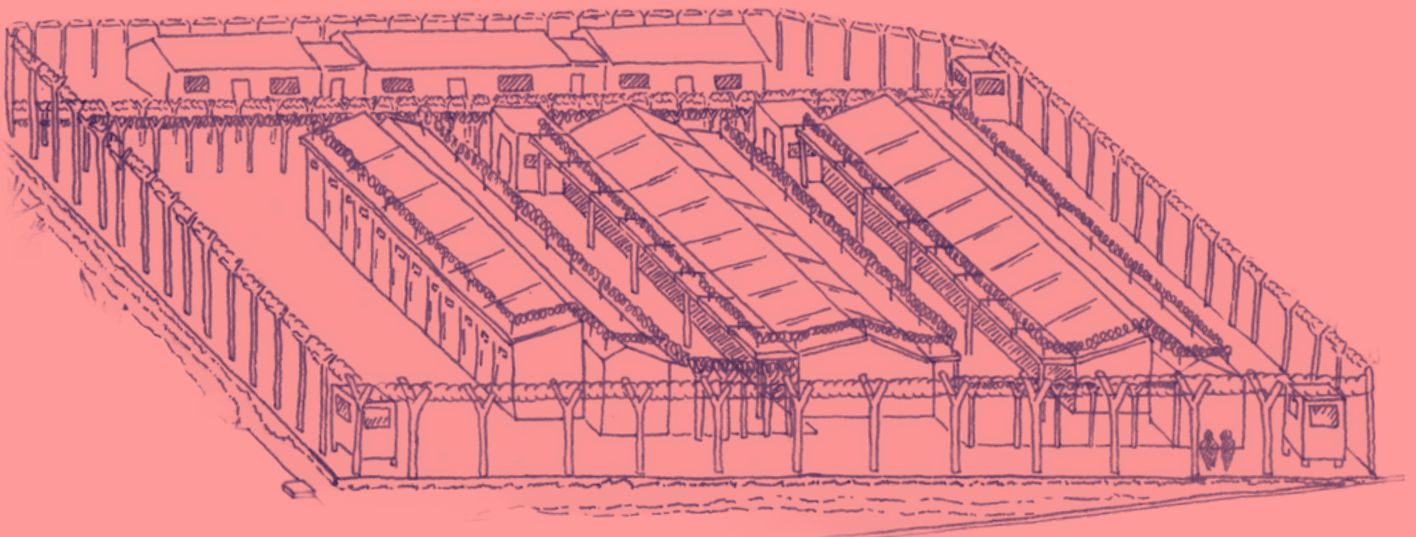
Η Ευρώπη ορίζεται σήμερα ως ένας αρνητικός όρος: εμείς απλά δεν είμαστε σαν αυτούς. Πριν από πέντε χρόνια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επαναπροσδιόρισε την πτέρυγά της για την μετανάστευση σε Επιτροπή για την «Προστασία του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μας». Μια ιδέα - ότι η ανοχή μας για τους άλλους έχει καταχραστεί - γεννήθηκε στις ακροδεξιές παρυφές της κοινωνίας και βρήκε απήχηση στο κατεστημένο. Ο φασισμός αναβιώνει και πάλι στην Ευρώπη. Πριν από πέντε χρόνια η Giorgia Meloni φώναζε ότι πρέπει να «βουλιάξουμε» τα σκάφη έρευνας και διάσωσης της Μεσογείου. Τώρα, ως πρωθυπουργός της Ιταλίας, συναντάται με την κυβέρνηση του

Εργατικού Κόμματος του Ηνωμένου Βασιλείου για να ανταλλάξουν στρατηγικές σχετικά με το πώς να σταματήσουν τις βάρκες στο σημείο εκκίνησης, κάτι που είναι εφικτό μόνο με τη χρηματοδότηση των παραστρατιωτικών ομάδων της Λιβύης και της Τυνησίας. Η «Εναλλακτική για τη Γερμανία» της Γερμανίας, έχοντας κατακτήσει τη Θουριγγία στις κρατικές εκλογές, προτείνει την απαγόρευση συμμετοχής μεταναστών σε δημόσιες εκδηλώσεις, ενώ το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα προσπαθεί να την υποσκάψει κλείνοντας τα σύνορα και απελαύνοντας στο Αφγανιστάν.

Τα «παραδοσιακά» κόμματα καθοδηγούνται πλέον ιδεολογικά από τα μέλη που πρόσκεινται στην Δεξιά, των οποίων η πνευματική κληρονομιά είναι προσηλωμένη σε φυλετικά ζητήματα. Μοιράζονται με την άκρα Δεξιά μια μανιοκαταληκτική παράνοια σχετικά με τις επιπτώσεις της μετανάστευσης και του Ισλάμ στον πολιτισμό και την επικράτεια. Στηριζόμενοι στον κοινό τους λόγο και τις κοινές τους αξίες, δεν είναι πλέον δυνατόν να διαφοροποιηθούν μεταξύ τους. Η αντιμεταναστευτική Δεξιά της Ευρώπης έχει αποκαταστήσει τις επαίσχυντες απόψεις για τη φυλή και τον πολιτισμό, καθιστώντας τις πρώτα ως ριζοσπαστικές λύσεις και στη συνέχεια ως μια νέα κοινή λογική. Καθώς οι ιδέες αυτές κερδίζουν ψήφους, το παραδοσιακό κέντρο προσπαθεί να συμβαδίσει υπερβαίνοντας τα περιθώρια. Ο φασισμός, ωστόσο, μπορεί να λέει ό,τι θέλει, ενώ τα κόμματα του κέντρου πρέπει τουλάχιστον να προσποιούνται ότι ακολουθούν νόμιμα και δημοκρατικά μέσα.

Τα κεντρώα κόμματα σε όλη την Ευρώπη επιχειρούν συστηματικά να εφαρμόσουν ανέφικτες μεταναστευτικές πολιτικές μέχρι να τους

εμποδίσει κάποια δικλείδα ασφαλείας. Η ίδια η δικλείδα ασφαλείας, ένα Ανώτατο Δικαστήριο, για παράδειγμα, ανακηρύσσεται εχθρός του κράτους και, συνεπώς, του λαού (γι' αυτό και οι δικηγόροι ανθρωπίνων δικαιωμάτων στοχοποιούνται για δίωξη, ενώ τα γραφεία τους μπαίνουν σε λίστες βομβιστικών επιθέσεων κατά τη διάρκεια ταραχών). Όταν το κράτος αποτυγχάνει, φαίνεται ανίκανο, με αποτέλεσμα οι ψηφοφόροι να αναζητούν υποσχέσεις που δόθηκαν από την άκρα Δεξιά. Η Αριστερά, επίσης, συμερίζεται τις εθνικιστικές απόψεις για την ιδιότητα του πολίτη και αναζητά «προοδευτικούς πατριωτισμούς» που μεταμφιέζουν τις ίδιες προτάσεις σε λιγότερο βάνανυση γλώσσα. Στην πραγματικότητα βλέπουμε σημάδια του φαινομένου της «περιστρεφόμενης πόρτας» μεταξύ του φασισμού και του θεσμικού κέντρου της Ευρώπης. Πόσο απρόσκοπτα μπόρεσε ο Fabrice Leggeri να μετακινηθεί από διευθυντής της FRONTEX στον «Εθνικό Συναγερμό» της Le Pen; Και τι λέει αυτό για τον ίδιο τον μηχανισμό ασφαλείας των συνόρων, που είναι καθολικά αποδεκτός από τα ευρωπαϊκά κράτη;

Συχνά λέγεται ότι το σύγχρονο στρατόπεδο μεταναστών έχει αποτρεπτικό χαρακτήρα. Αυτό είναι η μισή εικόνα. Είναι επίσης ένα μήνυμα προς τους ψηφοφόρους της Ευρώπης: γνωρίζουμε ότι δεν ανήκουν εδώ και αυτή είναι η κοινωνία που θα οικοδομήσουμε, μια ζωή διαχωρισμένη. Το μέσο και το μήνυμα. Όσοι διέσχισαν τα σύνορα έχουν απορρίψει την προσπάθειά του να μειώσει τη λειτουργία των ζώων τους στις ανάγκες του κεφαλαίου. Το στρατόπεδο αποκαθιστά αυτή την ισορροπία, αποθηκεύοντας έναν πλεονάζοντα πληθυσμό, καταδικάζοντάς τους σε κοινωνικό θάνατο μέχρι, ιδανικά, να επιστραφούν πίσω. Μέσω του στρατοπέδου εξυπηρετούμε την αγορά, αναθέτοντας σε εξωτερικούς συνεργάτες, υπεργολαβίες, προκηρύσσοντας διαγωνισμούς σε μαφιόζικες οικονομίες. Ξοδεύει ενέργεια για να σπαταλήσει τις δυνάμεις των ανθρώπων που εγκλωβίζει. Μοιράζεται αυτή την ταυτολογία με την αγορά. Η λογική του μετατρέπει τα κρατικά καθήκοντα σε αναθέσεις και υπεργολαβίες. Το δικαίωμα ασύλου έχει μετατραπεί σε παραδοτέο προϊόν, επιτρέποντας στα κράτη να αναθέτουν καθήκοντα: η ΕΕ στην Τουρκία, το Ηνωμένο Βασίλειο στη Ρουάντα, η Ιταλία στην Αλβανία, ακόμη και εσωτερικά, η Αθήνα στη Λέσβο.

Το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου, το οποίο έχει πλέον κυρωθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επιβάλλει ότι οι διαδικασίες ασύλου θα πρέπει να διεξάγονται στα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης. Η Βάστρια είναι ένα από τα πέντε προτεινόμενα Κλειστά Ελεγχόμενα Κέντρα στο Αιγαίο, και θα είναι το μεγαλύτερο στην Ευρώπη. Η ΕΕ, μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, έχει ήδη δαπανήσει 276 εκατομμύρια ευρώ για την κατασκευή τους. Θα εφοδιαστούν με

τεχνολογικό εξοπλισμό ύψους άλλων 819 εκατομμυρίων ευρώ μέχρι το 2027. Ένα τέτοιο κέντρο που λειτουργεί ήδη στη Σάμο δείχνει ότι αυτά τα νέα στρατόπεδα λειτουργούν ως αυστηρά επιτηρούμενες φυλακές: συρματοπλέγματα, σαρωτές δακτυλικών αποτυπωμάτων, λογισμικό αναγνώρισης προσώπου, μη επανδρωμένα αεροσκάφη εξοπλισμένα με δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης που μπορούν να προβλέψουν μια εξέγερση πριν αυτή συμβεί. Όλα αυτά τα χρήματα τροφοδοτούν ένα δίκτυο εταιρειών όπλων, επιτήρησης και ιδιωτικών εταιρειών ασφάλειας που κερδίζουν πρώτα από τους πολέμους και μετά από την κράτηση των εκτοπισμένων. Το ενοίκιο της Βάστριας ανέρχεται σε 70.000 ευρώ το μήνα, μια μίσθωση με την οποία οι ιδιώτες ιδιοκτήτες θα πρέπει να συμβιβαστούν. Η επιλογή της τοποθεσίας - δίπλα σε μια χωματερή σαν ανθρώπινα απόβλητα - δείχνει την περιφρόνηση για τη ζωή που χαρακτηρίζει ολόκληρη τη βιομηχανία, ενώ το πευκοδάσος που το περιβάλλει καταδικάζει τον πληθυσμό σχεδόν σίγουρα σε θάνατο με την επόμενη πυρκαγιά. Κάπως έτσι έχουν τα πράγματα όταν τα συμφέροντα της ακραίας Δεξιάς ευθυγραμμίζονται με το κέντρο.

Αυτή η γεωγραφία της απομόνωσης είναι αποτυπωμένη στους ανθρώπους που ζουν εκεί. Μια κοινωνία τους βλέπει ως ανθρώπους που οφείλουν να ζουν εκεί, και αυτοί που ζουν σε ένα τέτοιο μέρος αξίζουν μια τέτοια ποιότητα μεταχείρισης. Αυτή η αντίληψη οδηγεί κάποιους από τον τοπικό πληθυσμό να υποβαθμίζουν τον εαυτό τους και άλλους. Ένας «διασώστης» να πετάει έναν άντρα στη θάλασσα όπως το ανεπιθύμητο ψάρι της ημέρας. Ένας τραυματιοφορέας να φωνάζει σε μια πανικόβλητη

μητέρα ότι το ετοιμοθάνατο παιδί της δεν θα αιμορραγούσε πιο αργά στο Αφγανιστάν. Ένας τηλεφωνητής κέντρου που αρνείται να στείλει ασθενοφόρα στο στρατόπεδο. Τι παρακινεί τους ανθρώπους που εργάζονται σε επαγγέλματα φροντίδας να απαξιώνουν τις αξίες στις οποίες αφιερώνουν τη ζωή τους; Μήπως νοιώθουν μίσος γι' αυτούς; Ή μήπως το αισθάνονται σαν την αποκατάσταση της τάξης; Και αν ο ισολογισμός απαιτεί την απώλεια αυτής ή εκείνης της ζωής, ποιος φταίει; Άνθρωποι μισθοδοτούνται για να λένε ψέματα για τις αφίξεις μεταναστών, μισθοί που θα πλήρωναν τη διέλευση μιας οικογένειας ή θα αγόραζαν μια Χρυσή Βίζα. Οι δικαστές πιστεύουν αυτά τα ψέματα περισσότερο από τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν μπροστά τους. Αυτά τα ψέματα είναι η άνιση μάχη ενάντια στην οποία ένα άτομο πρέπει να αντιμετωπίσει έναν στρατό Υπαλλήλων Ασύλου, οπλισμένων με «προφίλ χωρών» που έχουν βασιστεί σε αιώνες κακόβουλων προθέσεων.

Αυτά τα ψέματα είναι ο λόγος για τον οποίο βρίσκονται στο στρατόπεδο- το στρατόπεδο με τη σειρά του ενισχύει τα ψέματα. Η απανθρωπιστική λογική του στρατοπέδου παγιδεύει τους ανθρώπους εκεί. Στα χρόνια της Μόριας βρήκε μια άλλη έκφραση στην αδυσώπητη απανθρωπιστική χρήση των εικόνων του πόνου. Οι εικόνες δημιούργησαν μια τάξη ανθρώπων που χρήζουν οίκτου. Αναδείκνυαν το τίμημα των ανεπαρκειών του στρατοπέδου, αλλά το μόνο που μπορούσαν να προκαλέσουν ήταν η σκέψη ότι θα έπρεπε να γίνει καλύτερη διαχείρισή του. Φωτογράφοι έπαιρναν εικόνες «cut and paste», ακολουθώντας την προκαθορισμένη εντολή των συντακτών των πρακτορείων που υποστήριζαν την πολιτική της

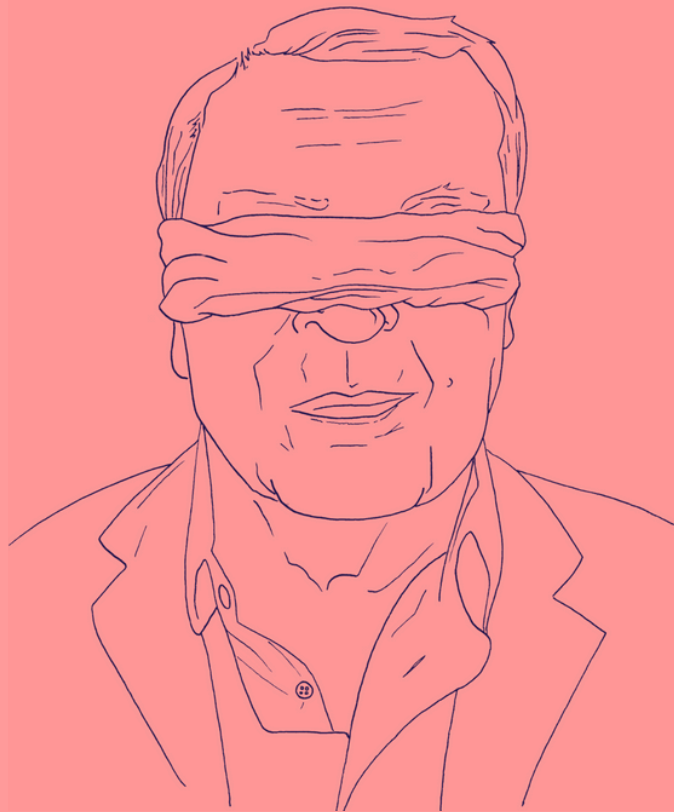

τοποθέτησης των ανθρώπων σε στρατόπεδα. Προκαλούσαν τον θεατή να δει κάτι οικουμενικό και επομένως διαχρονικό, ανθρώπους με ένα παρελθόν και ένα μέλλον, εικόνες αυτών που η μοίρα τους είναι να ζουν σε ένα στρατόπεδο.

Μία απάντηση σε αυτές τις εικόνες είδαμε στις χιλιάδες των ανθρώπων που ήρθαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, να πουν «λυπούμαστε πολύ πρόσφυγες». Αλλά τη στιγμή που η βιομηχανία και τα κονδύλια αντικαθιστούν τις απλές πράξεις αλληλεγγύης, όταν αυτή θεσμοθετείται, η σχέση μεταξύ του «εξυπηρετητή» και του «εξυπηρετούμενου» γίνεται παιδαριώδης. Οι φυλετικώς ταξινομημένοι άνθρωποι ευφημίζονται ως «ωφελούμενοι», ένας όρος που μας αφαιρεί την ικανότητα να φανταστούμε τα πράγματα σε διαφορετική τάξη, αφού ο ωφελούμενος ανήκει σε μια σχέση ελέους. Μια διαφορετική απάντηση είναι να στηρίξουμε τη δομή στο σύνολό της, αλλά να την κάνουμε πιο αποτελεσματική. Εδώ βλέπουμε τους τεχνοκράτες που παίζουν το παιχνίδι με τους εξής όρους: πώς να λύσουν το παζλ του πού να βάλουν τους ανθρώπους. Αναγάγουν μια πολιτική παρόρμηση σε λογιστικό πρόβλημα, περιορίζοντας το τι είναι δυνατόν να γίνει σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστης πρακτικής και τις τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας. Αυτοί θα είναι οι διευθυντές προσλήψεων της Βάστριας.

Διοργανώσαμε αυτή τη συνάντηση επειδή είναι ζωτικής σημασίας να συγκεντρωθούμε τώρα για να συζητήσουμε πώς θα αντιμετωπίσουμε τη Βάστρια, είτε για να την αποτρέψουμε να ανοίξει είτε για να την αντιμετωπίσουμε όταν ανοίξει. Αλλά πρέπει να τραβήξουμε μια διαχωριστική γραμμή. Πριν από τέσσερα χρόνια, η Αθήνα ήθελε

να κατασκευάσει άλλο ένα νέο στρατόπεδο και έστειλε τα ΜΑΤ να ελέγξουν την κατάσταση έξω από τον Μανταμάδο. Κανείς δεν το ήθελε, αλλά η αστυνομία προσπάθησε να το προωθήσει, συμπεριφερόμενη σαν κατοχική δύναμη. Στεκόμασταν στο λιμάνι περιμένοντας τα ΜΑΤ να αποβιβαστούν, όσοι δεν θέλαμε ένα νέο στρατόπεδο γιατί δεν θέλαμε ένα ακόμη γκέτο στην κοινωνία μας, μαζί με τους πολιτικούς μας εχθρούς, όσους δεν ήθελαν ένα νέο στρατόπεδο γιατί δεν ήθελαν τους ανθρώπους εντός του. Οι ίδιες δυνάμεις αντιτίθενται επίσης στη Βάστρια.

Για μέρες αυτή η αμήχανη συμμαχία πολεμούσε πλάι-πλάι ενάντια στο νέο στρατόπεδο. Ορισμένες αντιδράσεις πήραν τη μορφή πορειών και διαδηλώσεων. Ορισμένοι, ωστόσο, βρίσκονταν στο μέσον μιας εξέγερσης. Ιερείς μετέτρεψαν τις μπουλντόζες σε άμβωνες, κατευθύνοντας το εκκλησίασμα τους να συγκρουστεί με την αστυνομία στην Καραάβα. Έδωσαν στον αγώνα τον χαρακτήρα σταυροφορίας. Ο δήμαρχος Μυτιλήνης

Κύτελης, ο δήμαρχος Δυτικής Λέσβου Βέρρος και ο περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου Κώστας Μουτζούρης εφάρμοσαν τις τεχνικές αποκλεισμού δρόμων που χρησιμοποιήθηκαν αλλού σε συνεργασία με ακροδεξιούς αυτόκλητους τιμωρούς - στις περιπολίες στο χωριό Μόρια που αναζητούσαν υποστηρικτές των μεταναστών, στο εργοστάσιο της ΔΕΗ στη Μυτιλήνη αναζητώντας διερχόμενους εργαζόμενους από ΜΚΟ, στον κόμβο της Παναγιούδας για να εμποδίσουν τις μεταφορές νεοαφιχθέντων στον καταυλισμό, και τέλος στις 9 Σεπτεμβρίου στη Λάρσο, για να εμποδίσουν την ανοικοδόμηση μετά το ημιτελές έργο της προηγούμενης ημέρας να καεί ο ίδιος ο καταυλισμός της Μόριας. Για λίγες μέρες, η Λέσβος έγινε σύμβολο της μάχης για την Ευρώπη: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακήρυξε την Ελλάδα σε ασπίδα της Ευρώπης, ενώ οι νεοναζί της ηπείρου έκαναν εδώ προσκύνημα. Οι επαναπροωθήσεις έγιναν σκιώδης πολιτική και ο Μουτζούρης βγήκε στην πρώτη γραμμή ενός αντιδραστικού κινήματος.

Επίσημως κράτησε αρκετές αποστάσεις από τις πιο βίαιες εξάρσεις αυτού του κινήματος. Ταυτόχρονα, τα βίαια αυτά στοιχεία μπορούσαν να καυχηθούν για το πόσο τυχερά ήταν που είχαν κάποιον σαν αυτόν. Ο Μουτζούρης πιστεύει στην ακροδεξιά φαντασίωση ενός «σχεδίου αντικατάστασης του πληθυσμού», οι αρχιτέκτονες του οποίου θέλουν να «επιβάλουν έναν άλλο τρόπο ζωής, μια άλλη θρησκεία» στην Ελλάδα. Χρησιμοποίησε το πολιτικό του γραφείο για να νομιμοποιήσει αυτή τη θεωρία μέσω των ομιλιών του. Γι' αυτό και αντιτίθεται στη Βάστρια, επειδή βλέπει τους μετανάστες, ιδίως εκείνους που προέρχονται από μουσουλμανικές χώρες, ως πέμπτη φάλαγγα στην Ευρώπη. Από αυτή την άποψη απευθύνεται σε μια ευρεία τοπική

εκλογική ομάδα στην πολιτική του Δήμου και σε εμπορικούς τομείς, οι οποίοι εδώ και χρόνια συμμετέχουν σε ρατσιστικές εκστρατείες, συμπεριλαμβανομένων επιθέσεων σε πρωτοβουλίες που προσπάθησαν να βρουν εναλλακτικούς τρόπους φιλοξενίας των νέων πληθυσμιακών ομάδων.

Στα χαρτιά, ο Μουτζούρης αρνείται τη χρήση παράνομων ή ανήθικων μέσων, αλλά το κάνει με ένα νεύμα και ένα κλείσιμο του ματιού που μας αφήνει να κρυφοκοιτάξουμε πίσω από την κουρτίνα. Μια κοινωνία τόσο ξεκάθαρα διαστρωματωμένη με βάση τη φυλή διατηρεί την τάξη της μέσα από πράξεις συμπαιγνίας - μεταξύ του αστυνομικού και του αυτόκλητου, μεταξύ του υπουργού και του καπετάνιου του λιμενικού, μεταξύ του εισαγγελέα και του δικαστή - είτε μέσω «ενεργούς συνεργασίας» είτε μέσω «παραλείψεων, μέσω προσποιστικής άγνοιας, κλείνοντας τα μάτια σε ό,τι είναι ηθικά, νομικά και επίσημα απαράδεκτο». Όταν ο Μουτζούρης λέει ότι πρέπει να ξεχάσουμε, αντί να ερευνήσουμε, την ακροδεξιά βία, μας δείχνει γιατί η Δικαιοσύνη καθυστερεί τόσο πολύ για κάποιους, ενώ για άλλους έρχεται τόσο γρήγορα. Όταν λέει στους δημοσιογράφους ότι, επειδή η συνομιλία τους καταγράφεται, θα «πει ότι δεν υπάρχουν επαναπροωθήσεις», αποκαλύπτει ότι η πολιτική στηρίζεται στην άρνηση.

Μαζί με τις άλλες ελεγχόμενες δομές κλειστού τύπου, η Βάστρια σχεδιάστηκε για να κατευνάσει τους ρατσιστές και φασίστες ψηφοφόρους, οι οποίοι, όχι πολύ καιρό πριν, προσπάθησαν ανοιχτά να στείλουν οι ίδιοι τους μετανάστες πίσω στην Τουρκία. Έκτοτε, ωστόσο, οι επαναπροωθήσεις έχουν αλλάξει δημογραφικά το

νησί και οι υποσχέσεις της Βάστριας έχουν ήδη υλοποιηθεί. Η Νέα Δημοκρατία έχτισε τη δομή βιαστικά, αδιαφορώντας για τις νομικές της υποχρεώσεις με αποτέλεσμα να οδηγηθούμε στο αδιέξοδο στα δικαστήρια που βλέπουμε τώρα, με την ελπίδα ότι ο επόμενος δικαστής θα συρρικνωθεί μπροστά στο βάρος των συμφερόντων. Η Βάστρια στέκεται έτοιμη και άδεια, μια δυσλειτουργική δήλωση προθέσεων. Το ερώτημα είναι, για ποιον οικοδομήθηκε αυτό το στρατόπεδο;

*

Η Βάστρια είναι η επόμενη φάση μιας συνεχιζόμενης απανθρωποποίησης. Όλα αυτά τα χρόνια στη Λέσβο παρατηρήσαμε ότι τα στρατόπεδα μοιράζονται πάντα κάποια κοινά στοιχεία. Συνήθως πλασάρονται ως επείγουσες, βραχυπρόθεσμες λύσεις και υπό αυτές τις συνθήκες οι απαίσιες συνθήκες τους φαίνονται πιο αποδεκτές. Αλλά το «προσωρινό» σύντομα γίνεται «μόνιμο». Η Παγανή κράτησε από το 2005-2009, η Μόρια από το 2013-2020, για να αντικατασταθεί από την προσωρινή λύση του Καρά Τεπέ (Μαυροβούνι), που εξακολουθεί να υφίσταται ως σήμερα. Τα στρατόπεδα αλλάζουν χαρακτήρα για να προσαρμοστούν στις ανάγκες των σχεδιαστών τους. Η Μόρια, για παράδειγμα, μετατράπηκε από στέγαση έκτακτης ανάγκης σε φυλακή, σε φαβέλα και πάλι πίσω, κάτω από μια ατελείωτη καραντίνα. Ανεξάρτητα από το πόσο γεμάτο ήταν, η πραγματικότητα δεν άλλαξε ποτέ: λίγο φαγητό ή φαγητό που δεν μπορούσες να φας, έλλειψη ιατρικής περίθαλψης, ζωές που σπαταλήθηκαν στις ουρές και βία σε πολλαπλά επίπεδα.

Όταν οι εισερχόμενοι άνθρωποι ορίζονται ως εισβολείς, αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι ο τοπικός πληθυσμός πιστεύει ότι πρέπει να προστατευτεί; Οι αφηγήσεις της Ευρώπης έχουν συγχωνεύσει τις έννοιες του εγκλήματος και της μετανάστευσης. Αυτό είναι χτισμένο πάνω στο θεμέλιο των εννοιών της ελληνικής δημοκρατίας και του χριστιανικού πολιτισμού. Η ακραία βία κατά των ανθρώπων που μετακινούνται θεωρείται φυσιολογική, ακόμη και αναγκαία. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι δειλές επιθέσεις γίνονται πράξεις τιμής (πάρτε, για παράδειγμα, την επίθεση στην πλατεία Σαπφούς το 2018).

Ο εξοπλισμός επιτήρησης είναι σαφές ότι δεν υπάρχει για προστασία αλλά για αστυνόμευση. Η αστυνομία κάνει τα στραβά μάτια σε πράξεις βίας, αν δεν είναι οι ίδιοι δράστες ανεξάρτητα από το αν θα σηκώσουν τη γροθιά τους ή αν θα τραβήξουν τη σκανδάλη, ο θεσμοθετημένος ρατσισμός που είναι ενσωματωμένος στις πρακτικές της αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος δικαιολογεί τη χορήγηση συγκεκριμένων μορφών βίας σε συγκεκριμένους στόχους. Οι έλεγχοι ταυτότητας με βάση το χρώμα του δέρματος, οι επαναπροωθήσεις, οι αυθαίρετες συλλήψεις, οι ανελέητες και θανατηφόρες καταδιώξεις στη στεριά και στη θάλασσα, τα βασανιστήρια, ακόμη και οι δολοφονίες, αποτελούν καθημερινή πραγματικότητα για τον φυλετικά διαχωρισμένο πληθυσμό της Ελλάδας. Οι 600 που δολοφονήθηκαν από το Λιμενικό Σώμα στα ανοιχτά της Πύλου στην καλύτερη περίπτωση θεωρήθηκαν ως αποδεκτό επίπεδο παράπλευρης απώλειας, στη χειρότερη νόμιμοι στόχοι στον πόλεμο κατά της μετανάστευσης. Αντίστοιχα, το μέλος του πληρώματος της Blue Star Ferries που έσπρωξε τον Αντώνη Καρυώτη στον θάνατό του

στο λιμάνι του Πειραιά τον Σεπτέμβριο του 2023 δικαιολόγησε τις πράξεις του λέγοντας «νόμιζα ότι ήταν μαύρος, Πακιστανός».

Μετά από χρόνια απανθρωποποίησης των μεταναστών, το επόμενο λογικό βήμα είναι η άρνηση ακόμη και του δικαιώματός τους στη ζωή. Κάποιοι φαίνεται να αισθάνονται ασφαλείς σε μια κοινωνία στην οποία οι μετανάστες βρίσκονται νεκροί στα αστυνομικά τμήματα, τα σώματά τους ξεβράζονται στις ακτές μας. Η ιδέα της «εισβολής» έχει κάνει τη δουλειά της, όπως κάνει εδώ και αιώνες. Όσοι πανηγυρίζουν για τους πολιτικούς τους ηγέτες που τους προστατεύουν, δεν αντιλαμβάνονται ότι ήδη πληρώνουν το τίμημα. Τα εκατομμύρια που πηγαίνουν στην επιτήρηση και την αστυνόμευση αντισταθμίζονται από έναν πληθωρισμό που μας πνίγει, όπου τρένα συγκρούονται, εργάτες σκοτώνονται, άνθρωποι πεθαίνουν μπροστά σε υποχρηματοδοτούμενα νοσοκομεία και στέγες καταρρέουν στα κεφάλια μαθητών. Δεν τελειώνει με την αμέλεια: ένα κράτος έτοιμο να διαπράξει τέτοια εγκλήματα εναντίον ενός στόχου είναι έτοιμο να διαπράξει εγκλήματα εναντίον οποιουδήποτε επιλέξει. Μπορεί να είναι πιο εύκολο να τη γλιτώσει εναντίον ενός πληθυσμού που έχει ήδη παραμεριστεί, αλλά μόλις ξεπεραστούν ορισμένες διαχωριστικές γραμμές δεν υπάρχουν πια όρια.

Αφού κάπκε η δομή στη Μόρια, οι χωρικοί της Μόριας, που μέχρι τότε ήταν ενωμένοι για να την ξεφορτωθούν, βρέθηκαν σε κενό αέρος. Η συνεκτική ουσία που τους κρατούσε ενωμένους είχε χαθεί. Θα ξανασυμβεί αυτό αν, μια μέρα, τα τείχη κάνουν την απόλυτη δουλειά τους; Το ποίημα του Καβάφη «Περιμένοντας τους βαρβάρους» περιγράφει μια κοινωνία που

κρατιέται ενωμένη μόνο από την απειλή της άφιξης των βαρβάρων, μιας απροσδιόριστης ομάδας ξένων. Τι συμβαίνει σε μια εθνικιστική κοινωνία που ορίζει την ταυτότητά της μόνο μέσα από τις διαφορές της με τους άλλους; Για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Καβάφη: «Η ζωή των βαρβάρων δεν είναι η ίδια: «Και τώρα τι θα συμβεί χωρίς τους βαρβάρους; Αυτοί οι άνθρωποι ήταν ένα είδος λύσης». Προτού λειτουργήσει η Βάστρια, πριν φυλακίσουμε μια ομάδα ανθρώπων τώρα ή μια άλλη αύριο, θα πούμε ότι δεν πιστεύουμε στους βαρβάρους.

19 Οκτωβρίου 2024

